

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРІОДУ ТІЛЬНОСТІ І РОДІВ У КОРІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Найбільш ефективний і швидкий метод підвищення продуктивності – максимальне розмноження нащадків цінних генотипів шляхом штучного осіменіння та трансплантації ембріонів. У скотарстві одним із важливих показників є відтворна здатність тварин. Порушення нормальних відтворних функцій веде до зменшення не тільки плодючості, але й її молочної продуктивності і в кінцевому результаті прибутковості господарств.

У молочному скотарстві намітилися тенденції зменшення виходу телят, збільшення числа важких отелів, мертвонароджуваності, аномалій ембріонального розвитку. Не виключаючи впливу зовнішніх факторів однією з важливих причин зменшення виходу молодняка є недооцінка можливостей селекції за відтворною здатністю молочної худоби.

Дослідження проведені в умовах племзаводу агрофірми ім. Суворова Чернівецької області. Господарство є базовим із розведення української червоно-рябої молочної породи худоби прикарпатського типу. За матеріалами зоотехнічного і племінного обліку проаналізовано тривалість тільності у корів з різною часткою кровності за голштинською породою.

Дані про тривалість тільності у корів різних генотипів української червоно-рябої молочної породи прикарпатського типу свідчать про те, що у переважної більшості корів вона триває 280-299 днів (84,95%), у 11,23% – менше цього терміну, а 3,82% – більше. Залежно від кровності за голштинською породою розподіл за тривалістю тільності такий: у 1/2- кровних – 280-299 днів – 85,13%, менше 280 днів – 10,14%, більше 299 днів – 4,73%, 5/8- 86,46%, 9,92% і 3,61%, 3/4- кровних – 85,91%, 11,27%, 2,82%, 7/8- кровних – 79,75%, 17,18%, 3,07%, 3/4- кровних від розведення в собі – 77,78%, 77,78% і 3,33%. Отже, з підвищенням кровності за голштином зростає частка корів з тривалістю тільності менше 280 днів, але зменшується частка корів з тривалістю 280 – 299 днів. Також слід відмітити, що у висококривних (3/4- і 7/8 кровності) корів зростає відсоток тварин з тривалістю тільності 280 – 289 днів.

Для вивчення строків появи провісників родів у корів і нетелей української червоно-рябої молочної породи, проведено за ними спостереження впродовж трьох тижнів до очікуваної дати отелення. В результаті було встановлено, що провісники родів появляються раніше у нетелей (n=15), ніж у корів. Розрідження слизового корка вагітності появлялося в середньому за 6,8 дня, розм'якшення зв'язок таза тобто перетворення його у "родовий", за 5,5 дня, збільшення молочної залози за 7,3 дня, набряк зовнішніх статевих органів за 3,9 дня, а у корів (n=25) відповідно за 2,1, 2,5, 4,4 і 2,3 дня.

Аналіз появи провісників родів у корів залежно від рівня продуктивності показав, що у високопродуктивних корів (надій 5000 кг і більше, n=9)

вони спостерігаються раніше, ніж у корів з середнім рівнем продуктивності (надій 3500-5000 кг, $n=12$) і низьким (надій менше 3500 кг, $n=10$). У високопродуктивних корів розрідження слизового корка вагітності відбувалося в середньому за 3,5 дня, розм'якшення зв'язок таза за 2,9 дня, збільшення молочної залози за 4,9 дня, набряк зовнішніх статевих органів за 3,2 дня. Слід відмітити, що набряки вим'я сильно проявлялися у всіх піддослідних корів. А у двох інших груп провісники родів проявлялися у наступні строки: розрідження слизового корка вагітності – за 2,5 і 2,2 дня, розм'якшення зв'язок таза – за 2,7 і 2,4 дня, набряк вим'я – за 4,5 і 4,1 дня, набряк зовнішніх статевих органів – за 2,8 і 2,5 дня.

УДК 636.22/28.082.12

А.М.ДУБІН

ДОБІР ТА ОЦІНКА КОРІВ-РЕКОРДИСТОК І ПЛЕМІННІ ЯКОСТІ ЇХ СИНІВ

Білоцерківський державний аграрний університет

Виведення високопродуктивних тварин є одним з головних завдань селекції, оскільки вони формують основу і розвиток ліній та родин. Не випадково на питаннях виведення і ефективного використання корів-рекордисток зосереджено особливу увагу вітчизняних (Д.І.Старцев, 1965; В.П.Буркат, 1965; М.А.Кравченко, 1966; М.В.Зубець, 1966 та ін.) і зарубіжних (V.Claus, F.Reinhardt, 1996; L.R.Shaffer, C.R.Henderson, 1972 et al) селекціонерів.

Досить суперечливими є результати досліджень, отримані вченими, щодо широкого використання корів з рекордною продуктивністю та їх потомства. Зокрема, потомство відомих рекордисток не завжди є високопродуктивним та цінним у племінному відношенні. Тому визначення племінної цінності корів-рекордисток новоствореної української червоно-рябої молочної породи та встановлення їх впливу на чоловіче і жіноче потомство є досить важливим як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

З цією метою нами проведено оцінку 49 корів-рекордисток, які лактували в різні роки, але в період виведення червоно-рябої молочної породи. Кращою з них є корова Русалка 4725, яка народилася в стаді ДПЗ "Христинівський". Її середня продуктивність за перші 3 лактації становить 8351 кг молока та 334 кг молочного жиру, а за найвищу відповідно 11857 кг і 475 кг. Високими показниками продуктивності характеризуються корови Арнаутка 0285 (11635 кг–4,00%–465 кг), Цитра 5086 (11622 кг–3,99%–464 кг), Арнаутка 1226 (11031 кг–3,82%–421 кг), Дунайка 0460 (10319 кг–3,88%–401 кг) та ін.

Аналіз родоводів корів-рекордисток показав, що більшість з них належать до відомих ліній і споріднених груп симентальської худоби та отримані в результаті вдалого поєднання з лініями бугаїв голштинської породи. Проте відсутність високоточних методів визначення племінної цінності корів-рекордисток зменшує ефективність селекції в популяції молочної худоби.

Нами встановлено, що окремі рекордистки, які відрізняються високою жирномолочністю, позитивно вплинули на своє потомство (дочок і синів). Від